

Magdalena Wróbel

**POZAFORMALNA EDUKACJA DOROSŁYCH NA
PRZYKŁADZIE AKADEMII PIĘKNEGO CZASU
W CZECHOWICACH-DZIEDZICACH**

Wprowadzenie

Współcześnie, dorośli z racji intensywnego życia zawodowego i niewielkiej ilości wolnego czasu większą uwagę przywiązują do tego, by czas wolny od pracy spędzać w sposób pozwalający im zdobyć nowe umiejętności czy kompetencje. Coraz częściej także dorośli chcą spędzać swój czas efektywnie i robić to, na co w trakcie edukacji formalnej nie miały czasu. Naprzeciw potrzebom edukacyjnym obywateli wychodzą lokalne instytucje kulturalne (m.in. biblioteki i domy kultury), które oferują szereg rozmaitych działań w ramach edukacji pozaformalnej. W obliczu kryzysu gospodarczego i niskich dochodów wybranych grup społecznych, nie bez znaczenia jest fakt, iż udział w aktywnościach oferowanych przez te instytucje bardzo często jest darmowy lub możliwy jest za niewielką opłatą. Dzięki niskim kosztom udziału, liczba osób uczestniczących w edukacji pozaformalnej sukcesywnie się zwiększa.

Celem artykułu jest zaprezentowanie istoty edukacji pozaformalnej dorosłych, a także form edukacji pozaformalnej dorosłych na przykładzie działalności Akademii Pięknego Czasu w Czechowicach-Dziedzicach. **W artykule przyjęto hipotezę**, iż biblioteki publiczne jako lokalne instytucje kulturalne odgrywają kluczową rolę w procesie edukacji pozaformalnej dorosłych.

1. Istota pozaformalnej edukacji dorosłych

Atrybutem współczesnych społeczeństw jest permanentna edukacja, której celem jest rozwijanie i zdobywanie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji ocze-

kiwanych przez otoczenie. Obecnie edukacja stała się integralną częścią życia, pozwalającą na łatwiejsze funkcjonowanie w otaczającej nas rzeczywistości. Edukacja przez całe życie nie jest już współcześnie dobrowolną aktywnością podejmowaną przez uprzywilejowaną część społeczeństwa, ale wręcz przymusem i koniecznością, niezbędną do właściwego funkcjonowania w otaczającym świecie. W społeczeństwie opartym na wiedzy edukacja jest strategicznym czynnikiem rozwoju, a cel ten jest urzeczywistniany poprzez edukację formalną i nieformalną (pozaformalną)¹.

Według Międzynarodowej Komisji do spraw Edukacji dla XXI wieku współczesna edukacja opiera się na czterech filarach:

- *learning to live together* (uczyć się, aby żyć wspólnie) poprzez rozumienie innych, ich historii, tradycji duchowych i na tej podstawie realizować wspólne projekty, rozwiązywać konflikty w sposób inteligentny i pokojowy;
- *learning to know* (uczyć się, aby wiedzieć) poprzez zapewnienie ogólnego nauczania wraz z możliwością pogłębiania wiedzy w ściśle określonych tematach, co sprzyja zachowaniu postawy uczenia się przez całe życie (*lifelong learning*);
- *learning to do* (uczyć się, aby działać) poprzez zdobywanie nowych kwalifikacji, umiejętności radzenia sobie w różnych sytuacjach, nawet nieprzewidywalnych w ramach pracy w grupie i programami praktyk zawodowych;
- *learning to be* (uczyć się, aby być) poprzez osiągnięcie osobistej odpowiedzialności za własne czyny i realizację własnych celów².

Filary te w sposób holistyczny ujmują proces edukacji, który pozwala jednostkom nabyć wiedzę, umiejętności i kompetencje niezbędne do efektywnego funkcjonowania w zglobalizowanym i cyfrowym świecie.

Tymczasem W. Okoń dokonał klasyfikacji kształcenia, wyróżniając:

- kształcenie formalne rozumiane jako system oparty na stałych pod względem czasu i treści formach nauki prowadzący od nauczania początkowego do uniwersytetu i włączający, obok kursów wykształcenia ogólnego, wiele programów specjalnych oraz instytucji stacjonarnego kształcenia technicznego i zawodowego;
- kształcenie nieformalne (pozaformalne), które jest świadomą i zorganizowaną działalnością o charakterze kształcenia i wychowywania, prowa-

¹ I. Stalończyk, *Edukacja formalna i pozaformalna w procesie kształtowania społeczeństwa wiedzy*, „Nierówności Społeczne a Wzrost Gospodarczy” 2014, nr 37.

² Ibidem.

- dzoną pozaustawowym formalnym systemem szkolnym, umożliwiającą określonej grupie uczestników osiągnięcie założonych celów kształcenia;
- kształcenie incydentalne, czyli trwający przez całe życie niezorganizowany i niesystematyczny proces nabywania przez człowieka wiadomości, sprawności, przekonań i postaw na podstawie codziennego doświadczenia oraz wpływów wychowawczych otoczenia³.

Z klasyfikacją kształcenia autorstwa W. Okonia spójna jest koncepcja subobszarów kształcenia się człowieka dorosłego P.H. Coombsa, który wyróżnił kształcenie formalne, pozaformalne i nieformalne. Za kształcenie formalne uznaje się hierarchiczny system instytucji oświatowych, który poprzez świadectwa, certyfikaty i dyplomy szkolne selekcjonuje uczniów do różnych ról społecznych. Edukacja pozaformalna odnosi się do aktywności edukacyjnych, sytuujących się pozaformalnym systemem oświaty, takich jak: kursy, seminaria, odczyty, koła miłośników, różne formy doksztalcania, studia podyplomowe itp. Natomiast za edukację nieformalną uznaje się działania edukacyjne, w których osoba ucząca się przyswaja wiedzę, postawy, wartości, umiejętności w toku własnych doświadczeń⁴.

Istotne jest to, że kształcenie pozaformalne jest nauką odbywającą się w ramach zaplanowanych zajęć niemających charakteru edukacyjnego (pod względem wyznaczanych celów dydaktycznych, czasu nauki lub wsparcia dydaktycznego), a zatem nauka pozaformalna jest ze strony osoby uczącej się zajęciem intencjonalnym⁵.

W procesie kształcenia pozaformalnego mogą uczestniczyć osoby w różnym wieku i może ono odbywać się zarówno w obrębie instytucji edukacyjnych, jak i poza nimi. Programy kształcenia pozaformalnego cechują się elastycznością, bowiem nie muszą tworzyć systemu „drabinowego” i mogą mieć różny czas trwania⁶.

Kształcenie pozaformalne można opisać czterema kluczowymi atrybutami wyodrębnionymi przez M. Fordhama:

³ W. Okoń, *Słownik pedagogiczny*, Warszawa 1992.

⁴ M. Malewski, *Modele pracy edukacyjnej z ludźmi dorosłymi*, „Terazniejszość – Człowiek – Edukacja” 2000, nr 1, s. 57.

⁵ Europejskie Centrum Rozwoju Kształcenia Zawodowego, *Terminologia europejskich przepisów dotyczących edukacji i szkoleń*, Wybór 100 kluczowych terminów, Biuro Urzędowych Publikacji Wspólnot Europejskich, Luksemburg 2008

⁶ Eurostat, *Klasyfikacja zajęć edukacyjnych – podręcznik*, Biuro Urzędowych Publikacji Wspólnot Europejskich, Luksemburg 2006.

- miejsce realizacji zajęć odbywa się w obrębie instytucji edukacyjnych, jak i poza nimi;
- uczestnicy to osoby w różnym przedziale wiekowym, lecz o ściśle określonych potrzebach;
- program/programy kształcenia pozaformalnego skoncentrowane są na osiągnięciu określonych celów;
- elastyczność w organizacji i metodach nauczania, przekazywania wiedzy⁷.

Na wzrost znaczenia edukacji formalnej zwrócił uwagę M. Malewski. W swoich publikacjach podkreśla, że współcześnie w andragogice nastąpiło przesunięcie akcentu z edukacji formalnej, w której wiedza ma charakter obiektywny, a jej celem jest wyposażenie jednostki w kompetencje „twarde” na rzecz edukacji pozaformalnej, gdzie wiedza jest intersubiektywna i oferuje kompetencje „miękkie”⁸.

Podjmując się edukacji pozaformalnej jednostka głównie koncentruje się na uzupełnianiu wiadomości, pogłębianiu lub poszerzaniu dotychczasowej wiedzy. W ramach tej formy edukacji człowiek może bowiem doskonalić posiadane kompetencje ogólne, rozwijać pasje, zainteresowania, np. artystyczne, fizyczne.

Niewątpliwą zaletą tej formy edukacji jest to, że uczestnicy edukacji pozaformalnej na poziomie lokalnym budują więzi społeczne, co w efekcie stwarza podstawy do tworzenia kapitału społecznego. W ramach utworzonych grup społecznych zachodzi zjawisko tworzenia nowych pomysłów, wymiany doświadczeń, wiedzy i umiejętności. Pobudza się w ten sposób obywatele do działania. Obywatelskie zaangażowanie to ciągłość i częstość interakcji społecznych, dzięki którym spędzanie czasu ze sobą ludzi zupełnie dla siebie obcych sprzyja budowaniu wzajemnego zaufania, które rozprzestrzenia się na wszystkie sfery życia społecznego⁹. Uczestnicy edukacji pozaformalnej wspólnie realizują projekty, uczestniczą aktywnie w różnego rodzaju warsztatach i pracach zespołowych. Edukacja pozaformalna jest przyjemnością, a nie koniecznością, dlatego też warto wrócić uwagę na efektywność tej formy edukacji. Uczenie się poza szkołą jest efektywne, ponieważ zaangażowanie uczestnika aktywuje jego proces poznawczy. W ten sposób uczestnicy odkrywają swoje talenty, są zadowoleni z osiągniętych celów, budują więzi społeczne, kształtują poglądy

⁷ P.E. Fordham, *Informal, non-formal and formal education programmes*, YMCA George Williams College ICE301 Lifelong Learning Unit 2, London 1993

⁸ M. Malewski, *Od nauczania do uczenia się. O paradygmatycznej zmianie w andragogice*, Wrocław 2010.

⁹ C. Trutkowski, S. Mandes, *Kapitał społeczny w małych miastach*, Warszawa 2005.

i aktywnie spędzają czas. Kształtowane są pożądane postawy obywatelskie, takie jak odpowiedzialność społeczna, umiejętność porozumiewania się w grupie, szacunek dla innych osób, umiejętność szybkiego podejmowania decyzji, odwaga i upór w dążeniu do realizacji swoich celów i najważniejsze: potrzeba wzbogacania wiedzy¹⁰.

2. Cele i zasady funkcjonowania Akademii Pięknego Czasu w Czechowicach-Dziedzicach

Akademia Pięknego Czasu została utworzona we wrześniu 2009 r. na mocy Statutu Miejskiej Biblioteki Publicznej w Czechowicach-Dziedzicach. Organizatorem Akademii jest Miejska Biblioteka Publiczna w Czechowicach-Dziedzicach, która w 2015 r. została uznana za najlepszą bibliotekę w województwie śląskim w rankingu „Rzeczpospolitej” i Instytutu Książki. W rankingu tym ocenione zostały biblioteki w gminach, które posiadają poniżej 15 tys. mieszkańców w oparciu o następujące kryteria:

- powierzchnia biblioteki razem z filiami w przeliczeniu na 1000 mieszkańców;
- liczba książek zakupionych w 2014 r. na 1000 mieszkańców;
- udział dotacji podmiotowej dla biblioteki w budżecie gminy w 2014 r.;
- czytelnicy bibliotek publicznych w gminie w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w 2014 r.;
- wypożyczenia księgozbioru na jednego czytelnika w 2014 r.;
- liczba godzin otwarcia biblioteki głównej w tygodniu;
- formy dostępu do Internetu dla czytelników;
- jakość i wielkość księgozbioru w przeliczeniu na 1000 mieszkańców;
- udział pozyskanych dotacji zewnętrznych w budżecie biblioteki w 2014 r.;
- liczba stale dostępnych tytułów prasowych;
- zapis o rozwoju bibliotek w strategii rozwoju gminy, zatrudnienie na stanowiskach bibliotekarskich w 2014 r.;
- liczba odbytych przez personel szkoleń podnoszących kompetencje pozabiblioteczne;
- dostępność katalogu przez Internet;
- liczba działających w bibliotece kół;
- współpraca z organizacjami pozarządowymi;

¹⁰ I. Stalończyk, op.cit.

- korzystanie z pomocy wolontariatu;
- współpraca ze szkołami, posiadanie strony internetowej, udogodnienia dla osób niepełnosprawnych;
- oferta dla osób niewidzących i niedowidzących¹¹.

Zgodnie z Regulaminem słuchaczem Akademii Pięknego Czasu (APC) może zostać „każdy mieszkaniec Gminy Czechowice-Dziedzice oraz powiatu bielskiego, który ukończył 30 lat i zamierza poszerzać swoją wiedzę, rozwijać zainteresowania oraz brać czynny udział w życiu kulturalnym Gminy”¹².

Celem działalności Akademii jest:

- propagowanie wiedzy, kultury i zdrowia oraz idei kształcenia przez całe życie;
- umożliwienie miłego, twórczego i ciekawego spędzenia wolnego czasu,
- włączenie słuchaczy w starszym wieku do kształcenia ustawicznego przez stymulowanie rozwoju osobistego oraz rozwijanie sprawności intelektualnej i fizycznej;
- integracja międzypokoleniowa;
- współpraca z pracownikami naukowymi, gwarantującymi wysoki poziom merytoryczny wykładów i seminariów;
- wspieranie idei wolontariatu¹³.

Akademia Pięknego Czasu realizuje swoje cele statutowe poprzez wykłady, prelekcje, seminaria, zajęcia wyjazdowe, lektoraty, zajęcia w pracowniach komputerowych, naukę języków obcych, działalność turystyczno-krajoznawczą, spotkania z ludźmi nauki, kościoła, kultury, polityki, działającymi w środowisku lokalnym, regionie, Polsce, prowadzenie działalności informacyjnej, oświatowej i wydawniczej, inne działania sprzyjające rozwojowi statutowych celów Akademii¹⁴.

Działalność Akademii jest finansowana z opłat wnoszonych przez słuchaczy w formie chesnego, środków własnych Miejskiej Biblioteki Publicznej w Czechowicach-Dziedzicach, a także może być finansowana z dotacji unijnych, grantów, darowizn, dotacji celowych, dobrowolnych wpłat słuchaczy¹⁵.

¹¹ <http://www.institutksiazki.pl/b-co-slychac,aktualnosci,34221,ranking-bibliotek-2015.html> [dostęp: 24.04.2016].

¹² *Regulamin Akademii Pięknego Czasu*, <http://mbp.czechowice-dziedzice.pl> [dostęp: 20.04.2016].

¹³ Ibidem.

¹⁴ Ibidem.

¹⁵ Ibidem.

Słuchacze Akademii, po wpłaceniu czesnego, są uprawnieni do:

- brania udziału we wszystkich rodzajach zajęć, zgodnie z przyjętymi zasadami płatności;
- inicjowania nowych form działań twórczych i programowych;
- rozwijania zainteresowań, zdolności i talentów poprzez uczestnictwo w wykładach, lektoratach i wszelkich aktywnościach organizowanych dla słuchaczy;
- zabierania głosu i zgłaszania wniosków w sprawach związanych z działalnością Akademii;
- uczestnictwa w dowolnej liczbie zajęć¹⁶.

3. Analiza działalności Akademii Pięknego Czasu w Czechowicach-Dziedzicach

Akademia Pięknego Czasu oferuje swoim słuchaczom różnorodne typy aktywności edukacyjnej, do których można zaliczyć m.in. wykłady tematyczne, lektoraty języków obcych, warsztaty komputerowe, zajęcia ruchowe, warsztaty artystyczne, wycieczki krajoznawcze i spotkania autorskie.

W 2012 r. słuchaczami APC były osoby w wieku 30–77 lat. Słuchacze APC w 2012 r. wzięli udział w 14 wykładach, których tematyka dotyczyła zagadnień z zakresu historii regionalnej i literatury, historii sztuki i muzykologii, kulturoznawstwa, apiterapii i przyrody, dietetyki, kosmetologii i medycyny estetycznej. Podczas analizowanego roku działalności Akademii Pięknego Czasu zorganizowano także 12 warsztatów z rozwoju osobowości, 5 spotkań autorskich i 9 wycieczek m.in. do Filharmonii Krakowskiej, Kalwarii Zebrzydowskiej, Żywca, Tyńca, Wieliczki, Zakopanego i Krakowa. W ramach Akademii Pięknego Czasu w 2012 r. słuchacze realizowali zajęcia edukacyjne w 26 grupach lektoratów języków obcych, 7 grupach zajęć ruchowych, 9 grupach warsztatów komputerowych i 3 grupach warsztatów artystycznych (*decoupage*).

Tymczasem w 2013 r. z oferty Akademii Pięknego Czasu korzystały osoby w wieku od 30 do 80 lat. W analizowanym roku odbyło się 11 wykładów na temat kosmetologii, dietetyki, medycyny i archeologii, 14 warsztatów rozwoju osobowości, 2 warsztaty podróżnicze na temat Azji i Turcji, 1 spotkanie autorskie i wystawa fotografii. Zajęcia edukacyjne w 2013 r. realizowane były w 31 grupach lektoratów języków obcych, 11 grupach warsztatów kompute-

¹⁶ Ibidem.

rowych, 6 grupach zajęć ruchowych i 3 grupach warsztatów artystycznych (*decoupage*). Dla słuchaczy APC zorganizowano także 8 wycieczek, m.in. do Kalwarii Zebrzydowskiej, Niepołomic, Mosznej, Wrocławia i Krakowa.

W trakcie 2014 r. zorganizowano 13 wykładów, których tematyka dotyczyła zagadnień z zakresu archeologii, bezpieczeństwa finansowego, religii i sztuki oraz politologii i stosunków międzynarodowych, kultury i obyczaju. Słuchacze APC uczestniczyli także w 14 warsztatach rozwoju osobowości. Działalność edukacyjna Akademii Pięknego Czasu realizowana była w 34 grupach językowych, 8 grupach warsztatów komputerowych, 6 grupach zajęć ruchowych, a także 2 grupach warsztatów artystycznych (*decoupage*). Wśród oferty APC w 2014 r. nie zabrakło także wycieczek turystycznych, bowiem odbyło się 10 wycieczek, m.in. do Kalwarii Zebrzydowskiej, Krakowa, Książa, Świdnicy, Wiednia, Warszawy oraz w Pieniny.

W 2015 r. słuchacze APC wzięli udział 23 wykładach na temat mody i ubioru, religii, sztuki, medycyny, kosmetologii, historii oraz kultury i obyczaju, a także w 13 warsztatach rozwoju osobistego. Zajęcia edukacyjne Akademii Pięknego Czasu w 2015 r. realizowane były w 30 grupach lektoratów językowych, 9 grupach warsztatów komputerowych, 5 grupach zajęć ruchowych oraz 4 grupach warsztatów artystycznych (*decoupage*). Słuchacze APC w 2015 r. w ramach wycieczek turystycznych odwiedzili Kalwarię Zebrzydowską, Warszawę, Wiedeń, Drezno, Opolszczyznę, Śląsk Cieszyński i Pieniny.

Z powyższych danych jednoznacznie wynika, że Akademia Pięknego Czasu oferuje swoim słuchaczom różnorodne formy edukacyjne, które pozwalają nie tylko na zdobycie nowych umiejętności, takich jak językowe czy obsługi komputera, ale także umożliwiają rozwój osobisty, nabycie wiedzy z różnorodnych obszarów oraz poprawę kondycji fizycznej. Nie bez znaczenia pozostaje także organizowanie przez APC wycieczek turystycznych, dzięki którym słuchacze poznają regiony Polski (atrakcje turystyczne, kulturę, historię, tradycje), kształtują swoją tożsamość narodową, a także zacieśniają więzi i budują relacje z innymi słuchaczami.

Tabela 1. Zestawienie danych statystycznych dotyczących działalności Akademii Pięknego Czasu w latach 2012–2015

Rodzaj informacji	2012	2013	2014	2015
liczba słuchaczy	358	417	367	314

liczba osób uczestniczących w zajęciach	5 745	6 133	6 214	5 909
liczba godzin zajęć edukacyjnych	665	669	708	674
najbardziej popularne rodzaje zajęć	1. lektoraty z języków obcych (39%)	1. lektoraty z języków obcych (42%)	1. lektoraty z języków obcych (38%)	1. lektoraty z języków obcych (35%)
	2. zajęcia ruchowe (28%)	2. zajęcia ruchowe (34%)	2. zajęcia ruchowe (34%)	2. zajęcia ruchowe (30%)
	3. warsztaty komputerowe (13%)	3. warsztaty komputerowe (11%)	3. warsztaty komputerowe (13%)	3. warsztaty komputerowe (15%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności Akademii Pięknego Czasu.

Dokonując analizy danych statystycznych na temat działalności Akademii Pięknego Czasu w latach 2012–2015 (zob. tabela 1) można zauważyć, iż w każdym roku liczba słuchaczy oscylowała między 314 a 417 osób, a w około 670 godzinach zajęć dydaktycznych uczestniczyło blisko 6000 słuchaczy. W analizowanym okresie niezmiennie największą popularnością wśród słuchaczy APC cieszyły się lektoraty z języków obcych, zajęcia ruchowe i warsztaty komputerowe. Odzwierciedla to zainteresowania i potrzeby słuchaczy Akademii Pięknego Czasu, którzy są świadomi znaczenia umiejętności językowych we współczesnym zglobalizowanym świecie, dbają o swoje zdrowie i kondycję ruchową, a także zdobywają i doskonalą kompetencje cyfrowe. Należy stwierdzić, iż duże zainteresowanie słuchaczy APC wyżej wymienionymi formami zajęć edukacyjnych wynika także z niskich kosztów uczestnictwa w tych zajęciach w porównaniu z cenami rynkowymi. Mając na uwadze potrzeby słuchaczy APC, warto rozważyć poszerzenie oferty dydaktycznej o dodatkowe lektoraty z języków obcych, takich jak np. czeski czy norweski, a także nowe formy zajęć ruchowych – zumbę, zajęcia na basenie bądź taniec. Oferta dydaktyczna APC mogłaby być poszerzona także o takie formy edukacyjne, jak warsztaty fotograficzne, których zwieńczeniem byłaby wystawa zdjęć uczestników czy też warsztaty kulinarne zakończone festiwalem kuchni, np. polskiej czy włoskiej. Z punktu zapewnienia wysokiej jakości kształcenia w ramach Akademii Pięknego Czasu rekomendowany działaniem jest przeprowadzenie badań ankietowych wśród słuchaczy APC w latach 2012–2016, których celem będzie diagnoza zapotrzebowania na poszczególne formy zajęć, a także ocena jakości kształcenia Akademii Pięknego Czasu.

Podsumowanie

W niniejszym artykule omówiono istotę edukacji pozaformalnej, a następnie poddano analizie działalność Miejskiej Biblioteki Publicznej w zakresie realizacji jej statutowego zadania, jakim jest prowadzenie Akademii Pięknego Czasu. Analizą objęto oferowane formy zajęć, liczbę ich uczestników, by określić formy działalności edukacyjnej, które cieszą się największym zainteresowaniem. Na podstawie podjętych rozważań można sformułować wniosek, iż biblioteki publiczne poprzez zróżnicowaną ofertę edukacyjną są w stanie integrować społeczności lokalne. Zainteresowanie mieszkańców, szczególnie małych i średnich miast, zajęciami edukacyjnymi realizowanymi przez biblioteki publiczne wynika z dużego zaufania społecznego wobec tych instytucji. W związku z tym organy władzy samorządowej powinny zagospodarować w budżetach województw, powiatów i gmin środki pieniężne na finansowanie dodatkowej działalności bibliotek publicznych. Te środki finansowe umożliwią rozwój inicjatyw edukacyjnych bibliotek publicznych, takich jak Akademia Pięknego Czasu, a w efekcie przyczyniają się do integracji społeczności lokalnych, budowania społeczeństwa wiedzy i poprawy jakości życia mieszkańców. Reasumując, należy stwierdzić, że edukacja przez całe życie, w tym edukacja dorosłych, stanowi wyzwanie dla instytucji współcześnie realizujących działania edukacyjne. O ile jednak edukacja formalna realizowana jest przez podmioty systemu edukacji, o tyle edukacja pozaformalna z powodzeniem jest prowadzona przez takie organizacje, jak biblioteki publiczne. Współcześnie bowiem rola bibliotek publicznych nie ogranicza się jedynie do udostępniania księgozbiorów czytelnikom, ale są one przede wszystkim prężnie działającymi ośrodkami edukacyjno-kulturalnymi. Ze względu na intencjonalny charakter edukacji pozaformalnej kluczowym czynnikiem sukcesu takich inicjatyw, jak Akademia Pięknego Czasu jest rozpoznanie potrzeb grupy docelowej, a następnie opracowanie oferty edukacyjnej dedykowanej konkretnym odbiorcom. W przypadku edukacji pozaformalnej bowiem to otwarcie organizatorów na potrzeby interesariuszy stanowi o przewadze konkurencyjnej i zapewnia efektywność procesu kształcenia.

SUMMARY

The paper considers non-formal adult education. For this purpose, various classifications of adult education, forms of non-formal education and its advantages were presented. Activities of the Academy of Beautiful Time – initiative implemented by City Public Library in Czechowice-Dziedzice were characterized. The objectives of the Academy, ways of achieving the objectives and permissions of the listeners were presented. The paper also analyzes statistical data on the Academy of Beautiful Time, such as the number of students, the number of people participating in the courses, the number of hours of education and discusses the form of educational activity within the Academy. The article highlights the role of public libraries in the process of non-formal education and directions of development of the Academy of Beautiful Time in Czechowice-Dziedzice were formulated.

Keywords: adult education, non-formal education, lifelong learning, public libraries, the Academy of Beautiful Time